

UNIMA Eesti Keskus

UNIMA Eesti Keskus
Kuupäev: 27. mai 2026

Palve anda tagasiside eelnõule (kultuuriministri 14.10.2022 määruse nr 17 muutmine)

Teema: UNIMA Eesti Keskuse seisukohad ja ettepanekud määruse eelnõu kohta

Lugupeetud Kultuuriministeerium

Kuigi Kultuuriministeerium ei ole pöördunud UNIMA Eesti Keskuse poole tagasiside küsimiseks kultuuriministri 14. oktoobri 2022. a määruse nr 17 „Riigieelarvest etendusasutuste toetamise tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu kohta, peab UNIMA vajalikuks esitada omapoolsed seisukohad ja ettepanekud.

UNIMA Eesti Keskus on jälginud eelnõu väljatöötamist ning soovib juhtida tähelepanu muudatuste mõjule laste- ja noorteteatritele ning eraetendusasutustele.

Üldine hinnang

UNIMA toetab eelnõu üldist eesmärki muuta toetuste süsteem õigusselgemaks ja rakendatavamaks. Positiivseks peame ka muudatust, mille kohaselt lisatakse hindamiskriteeriumina eelarve realistlikkuse analüüs.

Samas tõstatab eelnõu mitmeid olulisi küsimusi, mis puudutavad eelkõige tegevustoetuse ebamõistlikku halduskoormust ning teatriliikide ebavõrdset kohtlemist.

1. Toetatavate valdkondade liigitus ja nukuteatri käsitlemine iseseisva teatriliigina

UNIMA ei saa nõustuda eelnõus ega seletuskirjas kajastatud lähenemisega, mille kohaselt toetatavad valdkonnad on üldsõnalised või määratlemata.

Teeme ettepaneku käsitleda toetatavaid valdkondi selgelt teatriliikidena, nagu see on tavapärase kunstiteaduses kui ka rahvusvahelises praktikas:

- muusikateater;
- tantsuteater;
- sõnateater;
- nukuteater.

Kehtiv praktika, kus tantsulavastused on eraldi kategooriana toetatavad, kuid nukulavastused mitte, on UNIMA hinnangul põhjendamatult ebavõrdne.

UNIMA Eesti Keskus

Olukorda süvendab asjaolu, et Eestis puudub enam riiklik nukuteater. Noorsooteatri profiilimuutus on vähendanud riigi toetavat panust nukuteatrikunsti arengusse. Samuti on kadumas seni munitsipaaltoetuse toel tegutsenud Viljandi Nukuteater.

UNIMA hinnangul ei ole tegemist üksnes toetuste jagamise tehnilise küsimusega, vaid Eesti rahvuskultuuri kestlikkuse probleemiga.

Nukuteater on üks vanimaid teatriliike maailmas ning selle kunstiline eripära — nuku, objekti, materiaalse vormi ja elava näitleja sümbioos — ei ole taandatav sõna- ega tantsuteatrile.

Kui riiklik toetussüsteem ei tunnusta nukuteatrit iseseisva teatriliigina, ohustab see kogu valdkonna jätkusuutlikkust Eestis. Salme Reegi auhinna žürii andmetel on 2026. aasta esimesel poolaastal Eestis professionaalselt loodud vaid üks nukuteatri lavastus väikelastele.

Ettepanekud

- Lisada eelnõusse nukuteater neljanda võrdväärse teatriliigina.
- Lõpetada teatriliikide ebavõrdne kohtlemine, kus tantsulavastused on toetussüsteemis eelistatud, kuid nukulavastustel puudub samaväärne staatus.

2. Trupi suuruse ja kunstilise kvaliteedi mitteseotus

UNIMA ei nõustu lähenemisega, mis seob toetuskõlblikkuse või kunstilise kvaliteedi hindamise trupi suuruse või muude kvantitatiivsete näitajatega.

Kunstiline kvaliteet ei sõltu trupi suurusest. Suurem kollektiiv ei taga kõrgemat kunstilist taset.

Trupi suurusele seatavad piirangud kahjustavad eelkõige väikeseid ja paindlikke loomingulisi vorme, mis on laste- ja noorteteatri puhul sageli kunstiliselt põhjendatud.

Lasteetenduse väärtus ei sõltu laval olevate inimeste arvust, vaid kunstilise lahenduse sisulisest kvaliteedist, mängulisusest ja eakohasusest.

Ettepanekud

- Eemaldada eelnõust ja rakendusjuhenditest viited, mis seovad toetuskõlblikkuse või hindamiskoori trupi suurusega.
- Lähtuda hindamisel kunstilisest kvaliteedist, eelarve realistlikkusest ja mõjust publikule ning valdkonnale.
- Sätestada selgelt, et väiksem trupp ei tähenda automaatselt väiksemat kunstilist väärtust.

3. Teater Maal programminõukogu koosseis

UNIMA hinnangul on puudulikud Teater Maal programminõukogu koosseisu puudutavad põhimõtted, kuna puudub nõue kõigi teatriliikide esindatusele.

Teater Maal toetused on sageli ainus võimalus maakondades tegutsevatele laste- ja nukuteatritele. Kui otsustuskogus puudub vastava valdkonna pädevus, jäävad nukuteatriprojektid paratamatult alaesindatuks.

Ettepanek

Lisada nõue, et programminõukogus oleksid esindatud kõigi nelja teatriliigi asjatundjad:

- sõnateater;
- muusikateater;
- tantsuteater;
- nukuteater.

Igal teatriliigil peaks olema vähemalt üks hääleõiguslik esindaja. Vajadusel tuleks kaasata valdkondlike ühenduste, sh UNIMA Eesti Keskuse, esindajad.

4. Etendustasu toetuse ebavõrdne kohaldamine

UNIMA peab põhjendamatuks olukorda, kus etendustasu toetust makstakse üksnes tantsulavastuste artistidele, kuid mitte teiste teatriliikide esindajatele.

Kõik etenduskunstide loojad töötavad publiku ees ning ühe teatriliigi eelistamine teistele ei ole põhjendatud.

UNIMA mõistab tantsukunsti eripärasid, kuid need ei õigusta teiste teatriliikide täielikku välistamist sarnastest toetustest.

Ettepanekud

- Laiendada etendustasu toetust kõigile teatriliikidele.
- Alternatiivina luua teistele teatriliikidele eraldi samaväärne toetusmeede.
- Kui võrdne kohtlemine ei ole võimalik, tuleks kaaluda toetuse lõpetamist kõigile teatriliikidele.

5. Teater Maal menetluskeskkonna uuendamine

UNIMA juhib tähelepanu Teater Maal programmi menetluskeskkonna tõsistele puudustele.

Praegune süsteem on aeglane, kohmakas ja tekitab taotlejatele ebaproportsionaalselt suure halduskoormuse.

See tähendab:

- liigseid halduskulusid;
- dubleerivaid andmesisestusi;
- ebaintuiivset kasutajaliidest;
- ajakulu nii taotlejatele kui ka menetlejatele.

Ettepanekud

- Uuendada või asendada olemasolev menetluskeskkond kaasaegse lahendusega.
- Kaasata süsteemi arendamisse kasutajad ja valdkonna esindajad.
- Tagada:
  - lihtne juurdepääs taotlusvormidele;
  - kiire navigeerimine;
  - automaatne andmekontroll;
  - dubleerivate väljade vähendamine;
  - teatriliikide eripärade arvestamine.

6. Toetuse menetlemise kiirus

UNIMA peab vajalikuks, et toetuste menetlemine toimuks oluliselt kiiremini.

Eriti oluline on see väiksematele etendusasutustele, kes ei saa püsivat tegevustoetust ning kelle projektide ajagraafik on lühike.

Praktikas jääb tellimuse ja etenduse vahele sageli kuni kaks kuud. Kui toetuse menetlemine kestab liiga kaua, peab teater projekti kas edasi lükkama või finantseerima omavahenditest.

Ettepanekud

- Sätestada, et taotluse esitamisest otsuse tegemiseni ei tohi mööduda rohkem kui 30 kalendripäeva.
- Keerukamate projektide puhul võiks tähtaeg olla erandkorras kuni 45 päeva.

UNIMA Eesti Keskus

- Tähtaja ületamisel peab taotlejale olema tagatud automaatne teavitus ja võimalus kiirmenetluseks.

Kokkuvõte

UNIMA Eesti Keskus leiab, et eelnõu vajab enne vastuvõtmist täiendamist järgmistes küsimustes:

1. Nukuteatri tunnustamine võrdväärse teatriliigina.
2. Trupi suuruse eemaldamine kvaliteedi hindamise kriteeriumina.
3. Kõigi teatriliikide esindatus Teater Maal programminõukogus.
4. Etendustasu toetuse laiendamine kõigile teatriliikidele või toetuse ümberkujundamine võrdsetel alustel.
5. Teater Maal menetluskeskkonna põhjalik uuendamine.
6. Toetuste menetlustähtaja lühendamine 30 päevani.

Loodame, et Kultuuriministeerium arvestab laste- ja noorteteatri valdkonna eripära, nukuteatri kultuurilist tähtsust ning vajadust tagada teatriliikide võrdne kohtlemine.

UNIMA Eesti Keskus on valmis eelnõu küsimusi ministeeriumi esindajatega täiendavalt arutama.

Lugupidamisega,
UNIMA Eesti Keskus